

uvodnik

Ni nam vseeno!

6. maj 2000: pobuda v podporo zaščitnemu zakonu.

O tej pobudi so sredstva javnega obveščanja že veliko pisala in komentirala, mnenja so si bila, kot povsod pač, deljena. Ne bi sedaj razpravljala o številu prisotnih, o tehničnih težavah, o namenu manifestacije, o prisotnosti županov in drugih osebnosti, želela pa bi poudariti eno samo dejstvo, iz katerega bi potem razvila svoje razmišljanje: precejšnje število mladih!

Število mladih obrazov je bilo na manifestaciji več kot zadovoljivo. Nedvomno bi jih lahko bilo več, nedvomno bi se manifestacije lahko udeležili vsi tisti dijaki, ki so po končanem pouku odšli raje v bare, nedvomno bi lahko bilo več avtobusov iz Gorice, nedvomno... Dejstvo pa ostaja, da je bilo število mladih precejšnje. Ni nam torej vseeno!

Ni nam vseeno, če Slovenci obstajamo kot narodnostna skupnost, priznana od države, v kateri živimo. Ni nam vseeno, da so naši starši vložili ogromno energij v ohranjanje naše skupnosti. Ni nam vseeno, če obiskujemo slovensko ali italijansko društvo. Ni nam vseeno, če se s prijatelji pogovarjamo v slovenščini ali italijanščini. Ni nam vseeno, če bomo svoje otroke v bodočnosti lahko vpisali v slovensko ali italijansko šolo.

Mladi smo s svojo prisotnostjo na Trgu sv. Antona dokazali, da "nočemo biti lokalni problem" in da "predstavljamo poseben pogled na svet in torej nenadomestljivo bogastvo" (A. Bukovaz), zato ker smo Slovenci, posebno pa zato, ker smo mladi Slovenci in kot taki želimo še naprej ohranjevati našo identiteto, želimo ohraniti naša društva slovenska, želimo se pogovarjati v slovenščini, želimo predvsem to, da bi tudi naši otroci imeli vse te možnosti.

Mladi torej, vsaj tisti, ki smo bili na trgu prisotni (ni nas malo!), ne verjamemo v že ustaljene fraze, kot so: "Saj čez petde-

set let nas ne bo več!" Ne verjamemo! Tudi mlajša generacija je dokazala, da je na to zemljo navezana. Navezana na tisto zemljo, na kateri so živeli naši starši, naši nonoti, na zemljo, za katero so se oni sami borili, na zemljo, ki je tudi naša.

Antonella Bukovaz je v svojem pozdravu še dejala: "Upanje je ekspresivno nabit pojem: upanje se rodi, raste, živi, gori v človeku, se sveti v njegovih očeh... usmerjeno je naprej, v bodočnost. Je gonilna moč, ki nas je privedla tudi sem, na ta trg..." In to upanje smo mi mladi, katerim ni vseeno!

Jadranka Cergol

Easterseminar

Delegacija iz Trsta z gostitelji, mladimi iz Južne Tirolske.

“Bilo je čudovito! Enkratno! Nepozabno!”

Kje? Na Easterseminarju - v kraju Ritten na Južnem Tirolskem.

Kdaj? Teden pred Veliko nočjo.

Kdo? Sedem Tržačanov med drugimi 120 mladimi iz cele Evrope.

Vesela družčina Mladih v odkrivanju skupnih poti in Mladinske sekcije Slovenske skupnosti je tudi letos - tako kot že nekaj let - odšla na enotedenski seminar - srečanje predstavnikov mladinskih organizacij iz cele Evrope. Easterseminar se vsako leto odvija pri drugi evropski manjšini, priredi pa jo organizacija, ki je vključena v evropsko zvezo mladinskih manjšinskih organizacij, YEN - Youth of European Nationalities.

Kaj vsega počenajajo mladi na Easterseminarju? O tem pripovedujejo letošnji udeleženci.

MIRIAM ČERMELJ, študentka ekonomije: Južni Tirolci so imeli letos težko in zahtevno nalogo, in sicer da priredijo najpomembnejše srečanje organizacije Yen, ki je namenjeno velikemu številu mladih. Jugendring, krovna organizacija mladinskih organizacij na Južnem Tirolskem, je to nalogo odlično in brezhibno izpeljala. Za lokacijo so prireditelji izbrali manjši

kraj - Lichtenstern, ki se nahaja v hribih nad Bocnom. Na višini 1800 metrov, med zelenjem travnikov in gozdov, ki krasijo tirolske hribe, se nahaja Haus der Familie, prikupen gorski dom-hotel, kjer smo preživeli sedem nepozabnih dni.

Seveda nas je ta izkušnja osebno obogatila, ustvarili smo nove vezi in prijateljstva, poleg tega pa nam je nu-

dila možnost za spoznavanje drugih manjšin, njihovega delovanja, njihovih korenin in njihove sedanje realnosti. Pomembno je tudi, da z našo prisotnostjo na takih mednarodnih srečanjih tudi druge evropske manjšine spoznavajo slovenski narod. Na teh srečanjih so prisotni tudi Koroški Slovenci. Tako tudi z njimi navezujemo tesnejše stike. Skratka seminarji Yena so izredno pomembni za mladino, ki ima tako možnost, da se srečuje, da pridobiva pomembne osebne izkušnje, predvsem pa da spoznava različne kulturne evropske realnosti ter da se nauči spoštovanja drugačnosti.

MATEJA METLIKA, študentka psihologije: Rdeča nit celotnega seminarja je bila letos zelo zanimiva. Organizatorji so jo povzeli v geslu Wir grenzganger - We border people (Mi mejaši). Zelo dobro jim je uspelo privediti kar 9 delavnic na to temo. Tako smo mejo obravnavali v duhovnem, fizičnem, institucionalnem in še kakšnem smislu (delavnica hoje v hribe, plezanja in drugih psiho-fizičnih vaj, plesa in improvizacije gibov, likovnega in prostorskega oblikovanja, delavnica duhovne simbioze z naravo, petja in ritma, Interneta, pogovorna skupina o manjšinski problematiki in kulnarična delavnica). V večini delavnic smo tako premišljevali o svojih lastnih mejah in spoznavali, da je meja

Na izletu v dolini Gardeni - Mateja, Jana, Štefan, Miriam in prijateljci iz Zahodne Frijze in Svice.

lahko tudi vrednota. Tako sem na primer ugotovila, da je manjšina na splošno nekaj dobrega, pozitivnega, ker te naravno uvede v to, da moraš vedno in povsod preseirati svoje meje.

JANA KOSMAČ, študentka mednarodnih in diplomatskih ved: Prvi dan posvečen workshopom sem se udeležila delavnice trekkinga v hribih. Tudi če je deževalo ves dan, je bilo enkratno, ker so bili kraji prečudoviti. Naš gorski vodič je bil izredno zanimiv človek. Očaral nas je s pripovedovanjem o svojih izkušnjah, njegove misli so bile globoke, skoraj filozofske. Začutili smo, da je človek, ki je spoznal bistvo svojega življenja in da je dosleden s temi svojimi spoznanji. Srečanje z njim me je zelo obogatilo.

Druga delavnica, ki sem se je udeležila, pa je bila politično-zgodovinska. Nek profesor nam je razložil marsikaj o zgodovini in sedanji situaciji na Južnem Tirolskem. To je bila iztočnica, da smo potem pripadniki različnih manjšin primerjali med seboj naše manjšine. Glavno vprašanje, ki se je pojavilo, je bilo, če se sploh čutimo manjšince in v kolikšni meri. Lahko sem opazila, da so bile med nami velike razlike. Delo je bilo zanimivo, ker smo bili razdeljeni tudi v majhne skupine ali v dvojice, tako nam je ostalo veliko več od pogovora in odkrili smo različne možne rešitve manjšinskih problemov.

BREDA SUSIČ, publicistka: Prej nisem še nikoli bila na Južnem Tirolskem. Kraji so res čudoviti. O nemški in ladinski manjšini sem se seveda učila, drugače pa je, ko na lastno oko vidiš in začutiš utrip neke skupnosti. Nemci v Bocenski pokrajini - ki je avtonomna in si torej sama lahko piše marsikatero pravilo - so v bistvu večina, čeprav so na vsedržavnem nivoju manjšina. Tako se tudi obnašajo, so samozavestni in ponosni. To, da so lahko tako sproščeni, ker imajo veliko pravic, sem jim zelo zavidala. Morda sem samo v Bocnu - ki je v večini italijansko, ne pa nemško mesto - začutila, da se morajo potruditi, da jih Italijani ne obravnajajo kot manjšino. Drugače je z Ladinci. Teh je veliko manj - v Bocenski pokrajini je 70% Nemcev, 27% Italijanov in samo 3% Ladincev. Bolje smo jih spoznali med izletom v čudovito Val Gardeno. Tam

Organizatorji so priredili res zanimive in pestre delavnice. Štefan se je na primer učil PLEZANJA!

so spregovorili o svoji situaciji, o svojih ustanovah, kulturi in zgodovini. Zdelo se mi je, da so precej živahna skupnost, čeprav so razdeljeni (govorijo in pišejo tudi tri različne dialekte, pravega knjižnega jezika namreč nimajo), ker živijo v treh dolinah. Samo del jih spada v Bocensko avtonomno pokrajino. Tu jih je sicer največ in uživajo največ pravic, malo manj jih imajo v avtonomni pokrajini Trento, nekaj Ladincev pa je tudi v Bellunu, kjer pa imajo manj priznanih pravic, ker spadajo pod deželo Veneto, ki nima posebnega statuta.

ŠTEFAN PAHOR, podjetnik: To je bil moj četrti Easterseminar. Pred sedmimi leti sem bil v Kataloniji, pred tremi leti na Švedskem, lani pa pri Lužiških Srbih v Nemčiji. Občutek imam, da se organizacija YEN in torej tudi ti seminarji počasi razvijajo in postajajo nekaj vedno večjega in važnejšega. Če primerjam prvi seminar, na katerem sem bil leta '93, s temi zadnjimi, se mi zdijo ti bolj resno pripravljene, bogatejši, nasploh boljše organizirani. Pred leti je bilo bistveno manj udeležencev, danes so se ti skoraj podvojili, tako da ne morejo organizatorji improvizirati poteka, ampak mora vse biti do pičice pripravljeno in to se tudi pozna na rezultatih. Zdelo se mi je, da so se zadnji trije seminarji ustalili na določenem visokem kakovostnem

nivoju, in gotov sem, da se bo ta nivo obdržal v naslednjih letih.

MATEJ SUSIČ, grafični in industrijski oblikovalec, podpredsednik YENa: Zelo sem vesel, da smo se Slovenci po nekaj letih zopet aktivno vključili v YEN. Mladinska sekcija Slovenske skupnosti je bila ena izmed organizacij ustanoviteljic YENa. Slovenci v Italiji smo v preteklosti tudi že organizirali dva Easterseminarja. Potem pa je to mednarodno sodelovanje pri nas zamrlo in bila je prava škoda. Pred tremi leti smo se zopet prebudili in zdaj MOSP aktivno sodeluje z MS SSK na tem področju. Na letošnjem seminarju smo dokazali, kako je lahko za celotno manjšinsko skupnost pomembno, da je ena izmed njenih organizacij vključena v tako evropsko zvezo. YEN je namreč postal forum, kjer so vsi mladi iz Evrope lahko slišali, da bomo (smo) Slovenci v Italiji 6. maja protestirali in zahtevali od italijanskih oblasti zaščitni zakon. Nastopili smo pred 120 mladimi in razložili - čeprav na kratko - kakšne pravice zahtevamo in zakaj. Naša udeležba na takih srečanjih ni torej sama sebi namen. Po mojem je bila to zelo pomembna akcija za celo našo manjšino.

TOMAŽ SUSIČ, absolvent angleščine in slovenščine: Najvažnejše po mojem je bilo to, da smo spoznali nove ljudi. Imeli smo veliko priložnosti za navezovanje stikov: med prostimi in organiziranimi zabavami (imeli smo en ples z glasbo v živo, enkrat smo šli v disko, zadnji večer pa je bil po kulturnem in zabavnem programu še en ples), izleti (na ogled naravnih piramid, v dolino Gardena in v Brixen ter Bocen), delavnicami, tudi med obedi in celo med verskimi obredi. Ustvarili smo si veliko novih prijateljev, tako bomo že letos poleti imeli marsikateri obisk: menimo se z Zahodnimi Frizijci iz Nizozemske, da nas obiščejo za nekaj dni, ampak tudi nekatere druge organizacije (iz Severne Frizije in Gradiščanski Hrvatje) so nas že vprašale, če bi nas lahko med poletnim potovanjem po evropskih državah obiskale. Gotov sem, da bodo te izmenjave obrodile sadove, saj bomo tudi mi kmalu odšli od bližje spoznavati kako drugo evropsko manjšino.

Breda Susič

Mladi iz vse Evrope nas podpirajo

Akcija MOSP in MS SSK za sensibiliziranje javnosti o prizadevanjih manjšine za zaščitni zakon

Člani skupine Mladi v odkrivanju skupnih poti in Mladinske sekcije Slovenske skupnosti so si v minulih tednih prizadevali, da bi opozorili in sensibilizirali mladinske organizacije iz Slovenije in Evrope - s katerimi gojijo prijateljske stike - o prizadevanjih naše manjšine za sprejetje zaščitnega zakona. Akcijo so sprožili na Easterseminarju na občnem zboru evropske organizacije YEN, ko so vse prisotne zastopnike manjšinskih mladinskih organizacij povabili, da s pismom ali s svojo prisotnostjo izrazijo podporo na manifestaciji 6. maja. V dneh pred in po manifestaciji so prejeli vrsto pisem tako iz Slovenije kot iz drugih evropskih držav.

Prvi so se oglasili mladi pripadniki nemške manjšine na Madžarskem: "Manjšinske pravice so barve vsake države. In vsaka pravica, ki je zanižana, je kot barva, ki izgine s palete slikarja. Svet brez manjšin bi bil torej siv in enoličen. Kakšen dolgčas!" Med drugim se tudi čudijo dejstvu, da ni Italija še poskrbela za zaščito naše manjšine, kljub temu, da je demokratična država; ena prvih skrbi nove demokratske Madžarske je bilo namreč prav priznanje trinajstih manjšin.

Z daljšim dopisom so solidarnostno izjavo poslali tudi člani odbora evropske organizacije YEN - Youth of European Nationalities, ki združuje mladinske organizacije narodnih in jezikovnih manjšin v Evropi. V sporočilu odbor izraža svojo zaprepadenost nad dejstvom, da postopek za sprejetje zaščitnega zakona za Slovence v Italiji še ni pripeljal do konkretnih rezultatov. To je za mlade v Italiji in tujini, ki se zavedajo lastne narodne identitete, nesprejemljivo, piše v izjavi. Ti mladi so prepričani, da predstavljata ohranitev in razvoj lastne kulture in jezika nenadomestljiv del boljše bodočnosti in so razočarani nad tem, da se morajo za svoje pravice boriti tudi v današnji Evropi.

Odbor YENa na občnem zboru. Z leve: Zahodni Frizijec Jan Bakker (tajnik), Finec s Švedske Matti Lukkin (bivši predsednik), Severni Frizijec Gary (bivši podpredsednik), Slovenec iz Italije Matej Susič (podpredsednik), Lužiška Srbkinja Kathleen Nuck (bivša blagajničarka).

Kasneje so z dopisi izrazili svojo solidarnost še predstavniki mladinskih organizacij Nemcev iz Rusije, Romunov in Bolgarov z Madžarske, Sudetskih Nemcev, Zahodnih Frizijcev z Nizozemske, Slovencev iz Avstrije in Rusov iz Moldavije. Slednji pišejo, da je 55. obletnica konca druge svetovne vojne dobra priložnost za Italijo, da dokaže mednarodni skupnosti svoj trud za širitev človekovih pravic in demokratičnih načel.

Iz Slovenije pa so mladim MOSPa poslali svojo solidarnostno izjavo člani katoliških organizacij in gibanj: Združenja katoliških študentov, Mladinskega ceha, Samostojne akademske skupine in Skupnosti katoliške mladine iz Ljubljane, društva Mavrični most mladih iz slovenske Primorske ter Akademskega katoliškega združenja AMOS iz Maribora. Naštete organizacije združujejo okrog 5000 mladih, njihovo skupno stališče je pa sledeče: "Slovenska manjšina v Italiji ima ne-

odtujljivo pravico, da se njen zakonski status pravno uredi in s tem zaščiti temeljne človekove pravice njenih članov." Poleg tega so se oglasili tudi predstavniki Združenja štajerskih študentov iz Maribora in predsednica Študentskega sveta Univerza v Ljubljani, Simona Drenik. Po njenem mnenju je sprejem zakona v obojestransko korist tako slovenski manjšini kot državi Italiji, saj je korektna ureditev odnosov pogoj za plodno sodelovanje. Dva predstavnika AKZ Amos in Združenja štajerskih študentov sta se udeležila manifestacije na trgu sv. Antona Novega.

Pozdrave in voščila za uspeh manifestacije je poslal tudi bivši predsednik YENa Matti Lukkin v imenu organizacije finske mladine s Švedske.

Lepo je vedeti, da te marsikdo v Evropi podpira in s tabo soglaša, kot bi bilo to samo po sebi umevno. Kako to, da ni tako tudi v Italiji?

Jana Kosmač

Čigava Afrika?

Ko smo se na srednji šoli pripravljali na malo maturo in si je moral vsakdo izbrati eno državo, ki naj bi jo na ustnem delu izpita predstavil, je ostala Afrika skorajda nedodeljena. Razen Egipta, Madagaskarja in Južne Afrike si nihče ni želel izbrati ene izmed ostalih držav te celine. Misliła sem si, da je bil vzrok za to, pomanjkljivo poznavanje tega območja - pa saj sem si vendar sama izbrala Mongolijo, ki ni ravno svetovno znana atrakcija. Verjetno je vzrokov za to "ne-izbiro" več, vendar mislim, da igra pri tem pomembno vlogo današnji evropski pogled na celino, ki je bila več

sinonim neoskrunjene narave, nagon-skih ljudi - skratka: pustolovščine. Sto let pozneje gledamo na celoten fenomen kolonializma z drugačnimi očmi, predvsem v luči posledic...

Evropejci so v Afriko doprinesli številne zametke tehničnih in administrativnih novosti (stroje za obdelavo zemlje, orožje, administrativno opredeljevanje okrajev, evropski sistem sodišč...), v zameno za totalno izrabljanje - sprva surovin, pozneje pa tudi ljudi. V teku druge svetovne vojne je namreč v bojih umrlo veliko število vojakov, ki so jih velesile črpale iz lastnih kolonij. In prav faktor sodelo-

vavanja v vojski, poleg dejstva, da sta obe kolonialni velesili (Francija in Velika Britanija) kljub zmagi, zadobili hud udarec in da sta se novi velesili (ZDA in ZSSR) iz sicer različnih razlogov, opredelili za politiko dekolonizacije - vsi ti faktorji so pripomogli k postopnemu osamosvajanju afriških kolonij. Osamosvojitve pa še zdaleč ni pomenila dosega svobode in začetka gospodarskega napredka. Prav kmalu so se namreč domorodci zavedli, da so bile meje, ki so po osamosvojitvi ostale enake prejšnjim - se pravi zgolj administrativne, če ne celo "slučajne" meje prejšnjih gospodarjev, ki so si Afriko razdelili zgolj po lastnih osvovitvah - predstavljale hudo breme za bodočnost. Vojna med Eritrejo in Etiopijo, ki ji v zadnjih

časih mediji sledijo, je samo eden izmed nešteti primerov krvoločnih bojev, ki se odvijajo na tej celini zaradi meja.

Kot vemo, se družbena ureditev afriških ljudstev bistveno razlikuje od

naše. Tamkajšnje družbeno realnost predstavljajo plemena in klani; naše ideje "naroda" se ne da presaditi v kraj, kjer taka razdelitev objektivno nima smisla. Zato se največkrat sliši o vojni med to in ono državo, ne pa o vojni med tem in onim narodom. Problem, ki so ga evropski kolonizatorji pustili nerešenega, je tragičen, kot so tragične njegove posledice. Enotna plemena razpršena v dveh ali več državah, več nasprotujočih si plemen združenih v eni sami državi. Kako bi se - oziroma so se! - vedli evropski narodi, ko so jih vsiljene meje razpršile po različnih državah? Kako bi se obnašali na primer Nemci in Francozi, če bi jih pred sedemdesetimi leti stlačili v eno samo državo?

Nepravične meje, zapuščen osnutek tehnološkega napredka, neizvršena reforma šolstva so samo nekatere izmed številnih neodgovornih dejanj, ki jih je Evropa v Afriki zagrešila, in zapustila, kot naveličan otrok, ki zavrne staro igračo za novo. Fieldhouse je trdil, da je bila alternativa kolonializmu anarhija in da je bil kolonializem potreben. Načeloma se z njim ne strinjam. Z druge strani pa se vendarle lahko strinjam z dejstvom, da je ponudba (in ne vsiljevanje!) alternativnega modela lahko konstruktivna, v smislu izmenjav in možnosti postopnega napredovanja lastnega sistema in ureditve, to pa s pomočjo oziroma preko uveljavitve - domačega vodilnega kadra.

Kljub hudi situaciji in nenehnemu prelivanju krvi pa k sreči kaže, da se vsaj nekaj vendarle premika. Postopno zavzemanje za odpravo dolga, ki so si ga z leti nabrale afriške države, je dober začetek. Gotovo bi predstavljalo pomemben korak naprej tudi prenehanje prodaje orožja, ki je morda eden izmed vzrokov za stalno rast omenjenega dolga (ne pozabimo pa, da je tudi pomemben vir dohodka za prodajalce...), skratka zdi se, da se svetovna zavest počasi prebuja. Upajmo, da se bo ta tendenca ohranila, vztrajno nadaljevala in se ne prepustila ekonomskim skušnjavam, ki so vedno na preži. Mislim, da bi to pomenilo velik napredek za celotno človeštvo.

Erika Hrovatin

MOSP in MMM

v sodelovanju z organizacijami
SKAM, ZKŠ, AMOS, MLADINSKI CEH, SAS

vabita na

10. DRAGO MLADIH

ki bo od 31. avgusta
do 2. septembra 2000
v parku Finžgarjevega doma
na Opčinah.

Predavanje in okrogli mizi bodo posvečeni temi narodne in državne zavesti ter ponosa (oblikovanje narodne identitete, manjšinsko vprašanje in nacionalizem, pričevanja v svetu uveljavljenih Slovencev, narodnost v luči evropske integracije...). Tudi letos bodo potekale delavnice mladinske ustvarjalnosti (kuharska, likovna, plesna, časnikarska, glasbena...), kulturni in družabni večer.

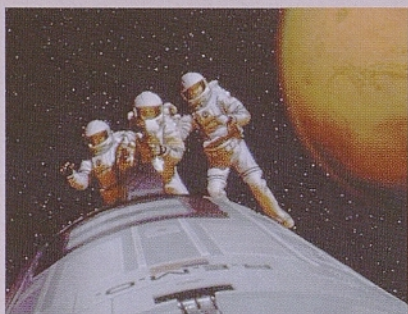
PRIIDI! PRIČAKUJEMO TE!

Informacije v uradih Slovenske prosvete, ul.
Donizetti, 3, tel. št. 0039 040 370846.

kot katerakoli druga tarča divjega kolonializma - kot ga danes imenujemo in spoznavamo. Ob koncu devetnajstega stoletja so se namreč evropski leaderji bahali z obširnostjo lastnih kolonialnih posesti; ljudem je bila Afrika

Trije filmi z onkraj luže

Zadnje čase so italijanski filmski distributerji veliko hitrejši v primerjavi s preteklimi leti, tako da smo si lahko nekatere filme ogledali istočasno kot v Združenih državah Amerike ali le malo kasneje (letos se je na primer prvič zgodilo, da smo lahko pred-

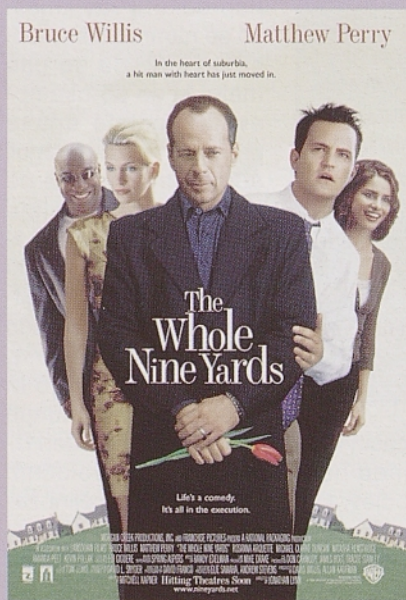

časno videli večino filmov, ki so kandidirali za Oskarje...). Vseeno pa je še vedno kar nekaj filmov, ki izidejo pri nas z veliko zamudo, potem ko so v Ameriki že skoraj pozabljeni.

Eden izmed velikih uspehov te sezone, ki smo ga lahko videli pri nas z zamudo, je Mission to Mars. Špekularni film, ki ga je režiral znani Brian De Palma, govori o prvi človeški misiji na rdeči planet. Na površini najdejo ameriški astronauti starinsko in skrivnostno strukturo, ki pogubi vse člane posadke, razen kapetana. Z Zemlje zleti takoj nova, rešilna posadka, pod poveljstvom kapetana Blakeja (Tim Robbins - Bob Roberts, Arlington Road) in Jima McConnella (Gary Sinise - Forrest Gump, Apollo 13). Zamisel za film se je razvila iz dveh marsovskih fotografij, posnetih na koncu 70. in 90. let, ki prikazujejo bel madež v obliki obraza na površju planeta. Film je vreden ogleda predvsem v dobro opremljeni kinodvorani, zaradi vizualnih in akustičnih efektov, ki sicer ne dosegajo vrhuncev, kot v The Matrix ali Star Wars: The Phantom Menace, so pa vseeno izredni. Zgodba je verjetna, scene so še kar realistične in brez nevšečnih pretiravanj, k čemur pripomorejo tudi osebne zgodbe astronautov, ki so zelo vsakdanje in zemeljske (kot na primer obup za-

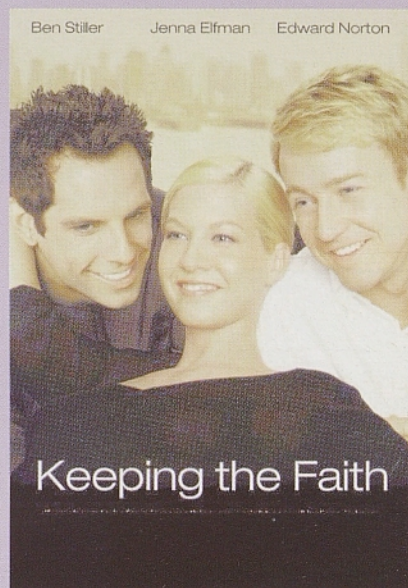
radi predčasne smrti žene, težko slovo od sinov, različno sprejemanje dolgega potovanja na Mars in podobno). Fotografija je zelo kvalitetna, najbolj navdušujoča pa je odlična glasbena kulisa, ki jo je napisal Ennio Morricone.

Drugi film, ki je onkraj luže požel veliko uspeha in bo verjetno dočakal isto usodo tudi na stari celini, je The Whole Nine Yards. Zabavna komedija, ki pripoveduje zgodbo nesrečnega zobozdravnika Nicholasa "Oz" Ose-ranskyja (Matthew Perry - Friends) in njegovega novega soseda, skesane-ga mafijca Jimmyja "The Tulip" Tude-skija (Bruce Willis - The Sixth Sense, Armageddon), ki se znajdeti v podobni življenjski situaciji: oba se brani-ta pred morilci, prvi s svojimi zoboz-dravniškimi pripomočki, drugi s hlad-nokrvno in prebrisanostjo. Film je prijeten in z dobro domišljenimi napetostmi in presenečenji. Komika je bolj v situacijah kot pa v dialogih, ri-tem celote pa zaradi tega sploh ne trpi. Film vsekakor ni velik kolosal, je pa idealen za dve uri zabave. Bruce Willis je, kot običajno, dober, ravno tako pa tudi Matthew Perry, ki je na platno prenesel svojega televizijskega junaka, Chandlerja. Še najbolj pa se v

filmu izkaže Rosanna Arquette (Silverado, Desperately Seeking Susan), ki odlično interpretira svoj lik.

Svetovala pa bi še en film, Keeping the Faith, ki bi se na prvi pogled lahko zdel le ne preveč privlačna lažja komedija s prijetnim koncem, ki se jih

lahko mirne duše vidi le na videoka-seti. Film pripoveduje zgodbo treh pri-jateljcev iz otroških let, ki so sedaj že odrasli, in sicer katoliški duhovnik Brian Finn (ki ga igra Edward Norton, novi hollywoodski adut, ki smo ga že občudovali v Fight Club ali v American History X), judovski rabi Jacob Schram (Ben Stiller - There's Some-thing about Mary) in poslovno uspešna gospodična Anna "Banana" Reilly (Jenna Elfman - Ed TV). Mlad duhov-nik in rabi se po šestnajstih letih spet srečata z lepo Anno in se zaljubita vanjo. Film deluje torej zelo dobro na dveh nivojih: kot romantična komedi-ja in kot drama (odnosi med katoliško in judovsko vero). Situacijska in izraz-na komika pa je skozi cel film tako do-bra (najbolj se seveda pri tem izkaže Edward Norton, ki je film tudi režiral), da ob gledanju človek zelo uživa in se pošteno nasmeje.

Nataša Zubalič in Tomaž Susič

Proti zaključku sezone

SOBOTNA SREČANJA

Redna sobotna srečanja na ulici Donizetti so se obnovila po velikonočnih praznikih.

29. aprila so si mladi ogledali filmsko uspešnico "Šesti čut". Film je zelo učinkovita grozljivka in je letos kandidiral za Oskarja. V njem igrata Bruce Willis in enajstletni deček Haley Joel Osment.

Teden kasneje so imeli vsi mladi iz SKK in MOSP polne roke dela s pripravo in izpeljavo velike manifestacije v podporo zaščitnega zakona na trgu sv. Antona Novega. Zato je večerni sestanek odpadel.

13. maja pa so mladi medse povabili univerzitetnega profesorja, zgodovinarja Jožeta Pirjevca. Predaval je na temo konca druge svetovne vojne. Predavanje je vzbudilo zanimanje predvsem med letošnjimi maturanti.

20. maja je na nekaterih šolah odpadel pouk zaradi referenduma. Zato so se klubovci odločili, da namesto običajnega večera posvetijo popoldne raje intenzivnim vajam za gledališko predstavo Utripi in Antiutripti.

Kot običajno pa se je tudi mesec maj zaključil s filmsko predstavo. To-

krat je izbira padla na lanskega oskarjevega nagrajenca (Spielberg za režijo) "Reševanje vojaka Ryana". Pred filmom pa je prof. Lučka Peterlin naredila kratek zgodovinski uvod o izkrcanju v Normandiji.

DELOVANJE PO KROŽKIH

GLEDALIŠKI KROŽEK je določil datum nove premiere. Mladinska odrska igra Utripi in Antiutripti je zaživela na odru v soboto, 10. in v nedeljo, 11. junija. Osemnajst mladih se je celo leto pripravljalo in se učilo vloge. Igro o šolskem časopisu Utripi in njegovem živahnem uredništvu je po delu Geniji v kratkih hlačah Slavka Pregla priredila in režirala Lučka Peterlin, glasbo je pripravil Aljoša Saksida, sceno pa Magda Samec.

LIKOVNI KROŽEK je imel svoja redna srečanja vsako sredo. Mladi slikarji so v zadnjem mesecu, ko so se začela lepa vremena, odšli slikat tudi na prosto, v naravo.

ČASNIKARSKI KROŽEK je imel svoje mesečno srečanje 10. aprila. Skupina bodočih časnikarjev se je tokrat odločila za obisk naše slovenske radijske in televizijske postaje. Sprejel jih je glavni urednik slovenske časnikarske redakcije deželnega sedeža RAI, Saša Rudolf. Z njimi se je zadržal poldrugo uro in jim - po krajšem uvodu o zgodovini radijske postaje - predstavil delo v slovenski redakciji. Peljal jih je v televizijske montažnice, v radijsko oddajno sobo, pokazal jim je, kako se brska po agencijskih novicah in odgovarjal na številna vprašanja mladih.

MEDNARODNI KROŽEK je v preteklem mesecu doživel višek svojega delovanja: sedem njegovih članov se je udeležilo Easterseminarja na Južnem Tirolskem, nekateri izmed njih so tudi izpeljali ši-

rokopotezno akcijo sensibiliziranja mladih po Evropi in v Sloveniji o prizadevanjih naše manjšine za zaščitni zakon. O obeh pobudah poročamo obširneje v drugih člankih.

MOSP pripravlja za poletne mesece kar nekaj dejavnosti. Mednarodni krožek opozarja na izlete za mladino in študente po zelo ugodnih cenah. To poletje je ponudba za Španijo, Egipt in Afriko. Za vse podrobnejše informacije se obrnite na tel. št. 0039 040 370846 (urad Slovenske prosvete - od pon. do pet., od 9.00 do 17.00).

Mednarodni krožek bo poleti gostil skupino mladih iz Zahodne Frizije (Nizozemska). Kdor bi se rad pridružil veseli družini, naj pokliče Tomaža (040 211551).

MOSP pripravlja tudi poletni center Pikapolonica za otroke od tretjega do desetega leta starosti. Poletni center bo v Bazovici od 10. do 28. julija. Če imate mlajše sestre ali bratce, jih lahko zaupate Francesci (040 226923).

Nazadnje bo tu še nepogrešljiva Draga mladih: od 31. avgusta do 2. septembra. V parku Finžgarjevega doma na Opčinah. Čeprav se vam zdi še zelo daleč, si že rezervirajte tiste dni, da Drage mladih gotovo ne zamudite. O programu pa podrobneje v prihodnji številki Rasti.

Breda Susič

Člani gledališke skupine SKK pred premiero igre Utripi in Antiutripti. Stoje z leve: Matteo Dimai (Pesnik), Denis Jozza (Miha), Rok Oppelt (Bob), Ivo Lachi (Genij), Matjaž Rustja (Ravnatelj), Aleksij Štoka (Žan). Druga vrsta: Jasmin Risegari (Kocka), Nada Petaros (Najkica), Breda Susič (Informacija), Jasna Simčič (čistilka). Spredaj: Lavinia Škerlavaj (Lili), Tina Sossi (tajnica), Ambrož Peterlin (Pipi), Veronika Špacapan (Vesna), Martina Malalan (Biba), Lučka Peterlin - mentorica in režiserka.

RAST, mladinska priloga Mladike,
34133 Trst, ulica Donizetti 3
Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali:
Jadranka Cergol, Breda Susič,
Jana Kosmač, Erika Hrovatin,
Nataša Zubalič, Tomaž Susič
in Luka Pieri.

Številko je uredila: Breda Susič
Trst, junij 2000

Tisk graphart snc - Obrtna cona
Dolina 507/10 - Trst
Tel. 040/8325009

Zaradi dolžine bomo objavili le nekatere odlomke zgodbe Luke Pierija in to v nadaljevanjih. Bralcem in avtorju se za to opravičujemo. Upamo, da bomo vsekakor ohranili sporočilnost in učinkovitost dela.

Ko se strast zaganja

“Ti je kdaj prišlo na pamet... Hočem reči, si se kdaj vprašal... V bistvu, ne. Se ti je kdaj zazdelo... mislim, če bi vedel, da se bo nekaj zgodilo, kot se je zgodilo, bi se ti zdelo pametno, da bi to, kar se je zgodilo, spremenil, ustavil, predno bi se zgodilo?”

Po svojem tretjem pivu je bil Ivan vsakič sila smešen. Zdelo se mi je, da sem pravilno razumel, kaj me sprašuje. Pri tako izoblikovanem vprašanju pa sem običajno raje previden.

“Daj še enkrat, nisem bil pozoren,” sem zmedeno odvrnil.

Ivanu so se priprte oči tako prijetno zalesketale, da moja usta niso mogla, da se ne bi ob pogledu na njegovo razposajenost odprla v širok nasmeh.

“Hočem reči,” se je zahihital, “da mislim, da vem, zakaj... Čakaj... Zdi se mi,” se je počasi popravil in mi s pomočjo kretenj poskusil skoncentrirano ponazoriti svojo misel, “zdi se mi, da sem razumel, zakaj ljudje tako pogosto delamo napake, ki nas toliko stanejo po nepotrebem, namesto da bi se jim vnaprej izognili in premišljeno počeli samo stvari, za katere smo prepričani, da nas bodo privedle do cilja, ki smo si ga zadali, ne da bi se pri tem spotaknili ob neprevide ne težave, ker, saj veš, čisto logično je, da se težave pojavijo, ko neke situacije nisi dovolj predelal vnaprej, ker če človek vse preštudira predčasno, saj veš, kaj mislim, pač... ne more narediti napake, nikakor, ne more priti do težav, razumeš?”

Malce sem se še zamislil, medtem ko je Ivan po velikem trudu ovlažil grlo z globokim požirkom piva. Stvar pravzaprav zveni kar zanimivo, sem si mislil. Čvrsteje sem naslonil komolec na šank in se topo zastmel predse. Hotel sem mu na vsak način odgovoriti, vendar pa nisem in nisem mogel zbrati misli, da bi formuliral primerno pameten stavek.

“Vsekakor!” sem na kratko komentiral in še sam segel za kozarcem.

Ivanove očke so se ponovno nasmehnile, češ, ti me imaš pa malo za

norca, nato pa me je živahno trepnil po rami in zaključil: “Vsekakor! Vsekakor!”

Zasmejala sva se in se ozrla proti mizi, okoli katere so glasno sedeli ostali sošolci. Prisedla sva in se pridružila pogovoru, ki se je kaotično sukal okoli nedavno zaključene mature. Ugotovila sva, da je bil Marko razglašen za razredno svinjo, ker se je za nalogo iz matematike usedel v zadnjo klop namesto v prvo, tako da je moral na njegovo mesto sesti Igor, ki je bil nocoj javno priznan za največjo žrtev v zgodovini zrelostnih izpitov.

“Niti vejice nisem mogel prepisati po tvoji zaslugi,” se je nečimerno potožil Iggy, kot smo mu ljubkovalno rekli že od drugega letnika. Marku je sicer bilo malo nerodno, a vsi smo vedeli, da mu za položaj, v katerega je spravil Iggyja na maturi, tudi malo ni žal.

“Lepo, da si si zaščitil ta zadnjo,” ga je oplazil Loris, “mogoče pa bi le bilo primerno, da bi pred tem preveril, če ima tudi Iggy svojo rit zavarovano.”

“To je zdaj mimo, dajmo no, kaj se sekirate? Glede pisnih nalog vsi vemo, da smo na konju,” sem dejal, ko sem videl, da se očitki ostrijo. Tudi ostali sošolci so se vidno sprostiti, ko je postalo jasno, da se večer le ne bo vrtel okoli starih zamer. Iggy je močno potegnil cigareto, poškilil proti ponižanemu Marku in pihnil dim po strani kot kakšen hollywoodski zvezdnik. Vendar pa je bil tako resen, da me je kljub vsemu začelo skrbeti, da ga je pivo podžgalo k nekakšni volji do prepira.

“Veš kaj, Marko,” se je našopiril. “Glede na to, da se mi sploh nisi opravičil za svojo podlost, se mi zdi najmanj, kar lahko narediš,” malo se je nagnil naprej in se zarežal, “da mi plačaš še eno pivo!”

Ni mi treba poudarjati, da smo v istem hipu vsi izbruhnili v divji krohot. Naročili smo še eno rundo in se še dolgo veselili v zakajeni pivnici. Kar naenkrat smo bili vsi polni nešteti rok, s katerimi smo se objemali okoli

ramen, in ust, s katerimi smo prehajali od neumnih bedarij do osebnih samozipovedi.

Po petih letih šolanja smo tisti večer prvič bili resnično “sošolci”. Prvič smo bili vsi del ene same celote. Nismo bili “prijatelji” in vendar smo se obnašali skorajda bratsko. Neko še abstraktno solidarnost se je dalo čutiti že v času mature. Verjamem, da vsak razred, pa naj bo še tako nepovezan, v času mature (če že ne prej) vselej drži skupaj. Ko pa je Boris predlagal, da bi takoj po ustnem izpitu vsi skupaj odšli par dni v njegovo hišo v Lignanu, sem prepričan, da se nas je polastil globlji občutek pripadnosti. Pripadnosti k nekemu skupnemu idealu, ki je sicer bil ravno tako abstrakten kot naš dotedanji odnos, a ki se je v tistih dneh v kratkem preoblikoval in našel svojo materialnost v naših telesih. Sedaj, ko je bilo vsega konec, vseh let dolgočasenja, muk, učenja in nedojemanja, sedaj, ko je bil ves šolski pritisk za nami, je vsak izmed nas posebjal tisti ideal, ki nas je končno združil v nekoliko bolj uzaveščenih obliki. Nismo bili več samo dijaki, tudi ne samo sošolci: postali smo odrasli. Postali smo mladostniki, ki se zadnjič družijo, preden bo vsak ubral svojo življenjsko pot. Še zadnjič, a vendar šele prvič, smo bili vsi skupaj pred odcepom, ki nas bo zaznamoval, bolj ali manj zavestno, da imamo kljub vsem svojim medsebojnim razlikam čisto vsi iste pogoje. Vsi bomo kmalu morali poprijeti za odločitve, ki so dotlej bile samo medli osnutki, vsak se bo soočil s svojimi realnimi željami, napačil bo čas - in to prav kmalu - ko bo vsak od nas moral poskrbeti zase in ubrati pot, pred katero se bo postavil. Naj bo še tako malenkosten pogoj, toda ta “skupni imenovalec” je v tistih dneh dejansko bil najvišje razvit idejni vzorec, ki je pripadal nam, tako kot smo mi pripadali njemu.

Luka Pieri (2. nagrada na literarnem natečaju SKK 2000)

V prejšnji številki je pomotoma izpadlo ime avtorice kratke proze z naslovom *Balada. Maja Zavadlav* je za svoj prispevek prejela 3. nagrado na Literarnem natečaju SKK 2000.